

Horváth József

Munka-, tűz-, környezet- és egészségvédelem

NSZFI
NEMZETI SZAKKÉPZÉSI
ÉS FELNŐTTKÉPZÉSI INTÉZET

A követelménymodul megnevezése:
Korszerű munkaszervezés

A követelménymodul száma: 1180-06 A tartalelem azonosító száma és célcsoportja: SzT-010-55

MUNKAVÉDELEM JOGI SZABÁLYOZÁSA

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

A szakmai gyakorlat helyszínére érkezve az alábbi helyzetet láthattuk az üzemcsarnokban. Tanulmányozd a képet munkavédelmi szempontból! Társaiddal értékeljétek az adott helyzetet!

1. ábra. Üzemi munkafolyamat

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

A munkafolyamat a javak és a szolgáltatások előállítását foglalja magába. Természetes igényként jelentkezik a munkát végző ember (ek) számára, hogy a munkavégzés során megfelelő munkakörnyezetben tudják a munkát végezni. A munkavédelem fogalmát az Alkotmányban meghatározott alapelveket figyelembe véve az 1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről az alábbiakban határozza meg:

A szervezett munkavégzésre vonatkozó munkabiztonsági és munka-egészségügyi követelmények, valamint a megvalósításra és a végrehajtásra vonatkozó törvénykezési, szervezési, intézményi előírások rendszere.

1. A munkavédelem jogi szabályozása

A munkát végzőknek joguk van a biztonságos és egészséges munkafeltételekhez. Az állam feladata a munkavédelem irányításával, ágazati és hatósági szerveivel a munkavédelem megszervezése. A munkavédelem irányításának keretében állami feladat:

a munkavédelem országos programjának kialakítása,

- az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés alapvető követelményeinek meghatározása,
- a munkavédelmi előírások végrehajtásának elősegítése,
- a nevelés és az oktatás területén a biztonságos életvitelre, a szakmai oktatás területén az egészséget nem veszélyeztető és a biztonságos munkavégzés szabályaira vonatkozó ismeretanyag meghatározása,
- a nemzetgazdaság munkavédelmi helyzetének évenkénti áttekintése,
- a munkavédelmi információs rendszer kialakítása és működtetése.

Az állam együttműködik a munkavállalók és munkáltatók érdekképviselői szerveivel.

A munkavédelem jogi szabályozásának rendszere

- - A Magyar Köztársaság Alkotmánya (1949. évi XX. törvény)
- - Törvény a munkavédelemről (1993. évi XCIII. törvény)
- - Kormányrendeletek
- - Ágazati miniszteri rendeletek
- - Munkáltatók szabályzatai, utasításai.

A központi államigazgatási szervek:

- Országos Munkabiztonsági és Munkaügyi Főfelügyelőség
- Magyar Bányászati és Földhivatal
- Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat

Az OMMF a munkavédelem irányítása érdekében az alábbi főbb tevékenységeket végzi:

- elősegíti a Kormány munkavédelemmel (munkabiztonság, munkaegészségügy) kapcsolatos feladatainak ellátását,
- ellátja a munkavédelmi előírások végrehajtásának elősegítését szolgáló tájékoztató, felvilágosító tevékenységet,
- közreműködik a munkavédelem országos programjának kialakításában,
- előkészíti a nemzetgazdaság munkavédelmi helyzetének évenkénti áttekintését,
- kezdeményezi a nevelés és az oktatás területén a biztonságos életvitelre, a szakmai oktatás területén az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés szabályaira vonatkozó ismeretanyag meghatározását,
- a munkavédelmi tevékenységre, az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés javítására irányuló kutatásokat végez,
- részt vesz a munkavédelemben érintett nemzetközi szervezetek munkájában, együttműködik más államok szerveivel,
- együttműködik az Európai Unió tagállamainak munkaügyi feladatokat ellátó hatóságaival.

A Magyar Bányászati és Földhivatal az alábbi főbb tevékenységeket végzi:

- a bányászattal kapcsolatos közigazgatási és az állami földtani feladatokat a Magyar Bányászati és Földtani Hivatal (a továbbiakban: MBFH) és területi szervei, a bányakapitányságok (együtt: bányafelügyelet) látja el,
- Ásványvagyon-gazdálkodási, műszaki-biztonsági, munkavédelmi, munkaügyi, tűzvédelmi, építéshatósági, építés felügyeleti és piacfelügyeleti hatáskörében:
 - a földalatti és külszíni szilárdásvány-bányák,
 - a kőolaj- és földgázbányászati üzemek,
 - a szénhidrogén és egyéb gáz szállítóvezetékek,
 - a gáz elosztóvezetékek,
 - a propán-butángáztároló- és töltőüzemek,
 - a bányászati vizsgálóállomások, valamint
 - az e területeken üzemeltetett nyomástartó berendezések, továbbá
 - a polgári felhasználású robbantóanyagok gyártásának és a robbantási tevékenységek felügyeletét látja el;
- Jóváhagyja és felügyeli a külön jogszabályban előírt tevékenységet gyakorló engedélyesek minőségirányítási rendszereit.

Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat az alábbi főbb tevékenységeket végzi:

- a közegészségügy (környezet- és település-, élelmezés- és táplálkozás, munka-sugáregészségügy és sugárbiológia, toxikológia,
- hatósági, szakhatósági feladatok,
- részvétel az országos egészségmegőrző, megelőző programok kidolgozásában és végrehajtásában a lakosság és a munkavállalók egészségének megőrzése, az egészségkárosító hatások csökkentése.

2. A munkáltatóra vonatkozó főbb feladatok:

- A munkáltatók kötelezettsége az egészséges és biztonságos munkafeltételek kialakítása. A munkáltatói feladatok teljesítésével összefüggésben keletkező költségeket és egyéb terheket nem szabad a munkavállalóra hárítani.
- Minden munkavállaló az általa értett nyelven ismerhesse meg az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzésre vonatkozó szabályait.
- A munkáltatók munkavédelmi oktatásban részesítése.
- A munkakörülményeket rendszeresen ellenőrizni.
- A munka- és védőeszközöket biztosítani.
- A munkáltatók jogai és kötelezettsége

A munkáltató köteles figyelembe venni a következő követelményeket:

- a veszélyek elkerülése,
- a nem elkerülhető veszélyek értékelése, leküzdése, a kockázatok felmérése,
- a munkahely kialakításánál, a munkaeszközök és munkafolyamat megválasztásánál a munkavégzéssel járó pszichoszociális kockázatok okozta igénybevétel elkerülésére,
- a műszaki fejlődés eredményeinek alkalmazása,
- egységes és átfogó megelőzési stratégia kialakítása,
- a kollektív műszaki védelem elsőbbsége az egyéni védelemhez képest,
- a munkavállalók megfelelő utasításokkal történő ellátása,
- megelőzési stratégia munkabiztonsági és munka-egészségügyi tartalmának kialakítása,
- munka-egészségügyi szaktevékenység ellátására megfelelő képesítéssel rendelkező személyt biztosítani,
- a munkáltatónak oktatás keretében gondoskodnia kell arról, hogy a munkavállaló munkába álláskor, a munkahely vagy munkakör megváltozásakor, valamint az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeinek változásakor, munkaeszköz átalakításakor vagy új munkaeszköz üzembe helyezésekor, új technológia bevezetésekor elsajátítsa,
- az egyéni védőeszköz juttatásának belső rendjét a munkáltató írásban határozza meg.

3. A munkavállalók jogai és kötelezettsége

- A munkavállaló csak a biztonságos munkavégzésre alkalmas állapotban, a munkavédelemre vonatkozó szabályok, utasítások megtartásával, a munkavédelmi oktatásnak megfelelően végezhet munkát.
- a rendelkezésére bocsátott munkaeszköz biztonságos állapotáról meggyőződni,
- az egyéni védőeszközt rendeltetésének megfelelően használni és a tőle elvárható tisztításáról gondoskodni;
- a munkavégzéshez az egészséget és a testi épséget nem veszélyeztető ruházatot viselni;
- munkaterületén a fegyelmet, a rendet és a tisztaságot megtartani;

- a munkája biztonságos elvégzéséhez szükséges ismereteket elsajátítani és azokat a munkavégzés során alkalmazni;
- a részére előírt orvosi – meghatározott körben pályaalakmassági – vizsgálaton részt venni;
- a veszélyt jelentő rendellenességről, üzemzavarról a munkáltatót azonnal tájékoztatni
- a balesetet, sérülést, rosszullétet azonnal jelenteni.
- A munkavállaló jogosult megtagadni a munkavégzést, ha azzal életét, egészségét vagy testi épségét közvetlenül és súlyosan veszélyeztetné.

Összefoglalás

Fokozottan ügyelni kell a munkavégzésre vonatkozó törvények, rendeletek és utasítások betartására. A munkavégzés során a munkáltató és a munkavállaló jogait és kötelezettségét a hatóságok kötelesek ellenőrizni.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

1. Tanulmányozza a munkavédelemmel kapcsolatos törvényeket, rendeleteket!
2. Látogassa meg a <http://www.ommf.gov.hu> weboldalt!
3. Keressen példákat a szakmai gyakorlaton a munkavállalók és a munkáltatók jogaira és kötelezettségére!

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Adja meg a munkavédelem fogalmát!

Handwritten answer: A munkavédelem az a tevékenység, amelynek célja a munkahelyi balesetek és egészségkárosodások megelőzése, a munkavégzés során fellépő kockázatok azonosítása és a munkavégzés biztonságának, egészségének és környezetének védelme.

2. feladat

Mutassa be a munkavédelem jogi szabályozását!

Handwritten answer: A munkavédelem jogi szabályozása a Munkaügyi Biztonsági Törvény (Mkbt) és a Munkavédelmi Törvény (Mvt) alapján történik. A munkavédelem jogi szabályozása a munkavégzés során fellépő kockázatok azonosítása és a munkavégzés biztonságának, egészségének és környezetének védelme.

3. feladat

Ismertesse a munkáltatók jogait, kötelezettségét!

4. feladat

Ismertesse a munkavállalók jogait, kötelezettségét!

MEGOLDÁSOK

1. feladat

A szervezett munkavégzésre vonatkozó munkabiztonsági és munka-egészségügyi követelmények, valamint a megvalósításra és a végrehajtásra vonatkozó törvénykezési, szervezési, intézményi előírások rendszere.

2. feladat

A munkavédelem jogi szabályozása

- A Magyar Köztársaság Alkotmánya (1949. évi XX. törvény)
- Törvény a munkavédelemről (1993. évi XCIII. törvény)
- Kormányrendeletek
- Ágazati miniszteri rendeletek
- Munkáltatók szabályzatai, utasításai.

A központi államigazgatási szervek:

- Országos Munkabiztonsági és Munkaügyi Főfelügyelőség
- Magyar Bányászati és Földhivatal
- Állami Népegészségügyi és Tisztiorvosi Szolgálat

3. feladat

A munkáltatók kötelezettsége az egészséges és biztonságos munkafeltételek kialakítása.

Minden munkavállaló az általa értett nyelven ismerhesse meg az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés reá vonatkozó szabályait.

A munkáltatók munkavédelmi oktatásban részesítése.

A munkakörülményeket rendszeres ellenőrizése.

A munka- és védőeszközök biztosítása.

4. feladat

a rendelkezésére bocsátott munkaeszköz biztonságos állapotáról meggyőződni,

az egyéni védőeszközt rendeltetésének megfelelően használni és a tőle elvárható tisztításáról gondoskodni,

a munkavégzéshez az egészséget és a testi épséget nem veszélyeztető ruházatot viselni,

munkaterületén a fegyelmet, a rendet és a tisztaságot megtartani,

a munkája biztonságos elvégzéséhez szükséges ismereteket elsajátítani és azokat a munkavégzés során alkalmazni,

a részére előírt orvosi – meghatározott körben pályaalkalmassági – vizsgálaton részt venni,

a veszélyt jelentő rendellenességről, üzemzavarról a munkáltatót azonnal tájékoztatni.

MUNKAANYAG

MUNKAVÉDELEM SZEMÉLYI ÉS TÁRGYI FELTÉTELEI

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

A szakmai gyakorlat során alig vártuk, hogy azonnal bekapcsolódjunk a munkavégzésbe. Meglepetésünkre, nem így kezdődött!

Rögzítsük azokat a gondolatokat, amelyek felmerültek bennünk a munkavégzés kezdetekor!

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

1. A munkavédelem területei

A munkavédelem két területre bontható: a munkabiztonság és a munka-egészségügy.

A **munkabiztonság** a munkabalesetek megelőzése, a **munka-egészségügy** a kialakuló foglalkozási megbetegedések megelőzésére törekszik.

A munkabiztonság feladata a veszélyforrások feltárása lehetséges kiküszöbölése vagy az ellene való felkészítés.

A veszélyforrás a munkavégzés során vagy azzal összefüggésben jelentkező olyan dolog, amely a munkát végzőre vagy a munkavégzés környezetében tartózkodó személyre ártalmat vagy veszélyt jelent.

A veszélyforrások csoportjai:

- a fizikai veszélyforrások: munkaeszközök, csúszós felületek, úttest, padló, stb., éles, sorjás felületek,

- veszélyes anyagok robbanó, robbanó keveréket alkotó-, gyúlékony, éghető, mérgező, anyagok.
- biológiai veszélyforrások: mikroorganizmusok és anyagcseretermékük (pl. baktériumok, gombák), makroorganizmusok (növények, állatok),
- fiziológiai, idegrendszeri és pszichés igénybevételek (pl. monoton munka).

2. A munkavégzés tárgyi feltételei

A biztonságos munkavégzéskor a létesítés során a munkavédelmi követelmények a létesítésben közreműködők feladata, amelynek teljesítésében együtt kell működniük. A munkaeszközök kialakítása, telepítése, továbbá a munka megszervezése során az ergonómiai szempontokat is figyelembe kell venni.

A munkavédelmi üzembe helyezés a munkáltató által írásban elrendelt veszélyes létesítmény, munkahely, munkaeszköz, technológia üzemeltetése.

A munkavédelmi üzembe helyezés feltétele a munkavédelmi szempontú előzetes vizsgálat, mely során a tervező, kivitelező nyilatkozik a megfelelő dokumentumok (mérési eredmények, a megfelelőségi nyilatkozatok, tanúsítványok, a szükséges hatósági engedélyek, az üzemeltetéshez szükséges utasítások) meglétéről.

A veszélyes technológiát és a veszélyes munkaeszközt a biztonságos műszaki állapot megőrzése érdekében időszakos biztonsági felülvizsgálat alá kell vonni. A veszélyes technológia vizsgálatát szakirányú munkabiztonsági szakértői engedéllyel rendelkező személy végezheti.

2. ábra. Veszélyes munkatér

A veszélyes munkafolyamatoknál, technológiáknál a munkáltatónak fel kell mérnie a kockázatokat.

A munkahelyek kialakításánál a helyiségekre vonatkozó előírásokat be kell tartani. A megfelelő szellőztetési, fűtési követelményeket rendeletek, szabványok határozzák meg.

Az átlátszó felületű ajtók, ablakok alkalmazásakor mindig el kell helyezni a figyelemfelhívó szimbólumokat.

A padozat és a közlekedési utak kialakítása során figyelemmel kell lenni a munka jellegére. A burkolat csúszásmentes és egyenletes legyen.

A munkahelyeken alkalmazott biztonsági jelzések

A munkahelyen alkalmazott biztonsági szín-, hang és alakjelölés a jelenlévő kockázatokra hívja fel a figyelmet. A meghatározott forma, alak és szín teszi használatukat egyértelművé.

Alak szerint lehet: kör, háromszög, négyzet és téglalap.

Szín szerint: vörös, sárga, kék, zöld.

A tiltó jel: kör alak, fekete piktogram fehér alapon, szélén és 45-os szögben vörös áthúzás

3. ábra. Benzines kanna

4. ábra. Fényképezni tilos

5. ábra. Érinteni tilos

6. ábra. Személyszállítás tilos

Figyelmeztető jel: háromszög alak, fekete piktogram sárga alapon fekete szegéllyel

7. ábra. Belenyúlás veszélyes

8. ábra. Halláskárosodás veszélye

Rendelkező jel: kör alak, fehér piktogram kék alapon

9. ábra. Védőruha használata kötelező

10. ábra. Kézmosás kötelező

Elsősegély vagy menekülés jel: négyzet vagy téglalap alak, fehér piktogram zöld alapon

11. ábra. Elsősegélynyújtó hely

Tűzvédelmi tájékoztató jel: négyzet vagy téglalap alak, fehér piktogram vörös alapon.

12. ábra. Tűzveszély felirat

13. ábra. Tűzoltó készülék

Anyagok mozgatása

Az anyagok mozgatását kézi- vagy gépi anyagmozgatással valósíthatjuk meg. A kézi anyagmozgatás az egész testre (ezen belül a hátra és a gerincoszlopra) gyakorolt hatását a munkahelyeken elvégzett kockázatelemzés határozza meg. A kockázatelemzéssel rögzített emelési értékek az egyes munkavállalókra nem okozhatnak egészségkárosodást.

Nézz utána, hogy a kockázatelemzés milyen egészségügyi határértékeket állapíthat meg!

A gépi anyagmozgatás eszközei: talicska, különböző típusú emelők, daruk, stb. A teheremelés megvalósításához meg kell adnia és jól láthatóan fel kell tüntetni a szerkezeten a gyártónak az emelhető tömeg nagyságát. Fokozottan figyelni kell a teher rögzítésére.

A villamosság biztonságtechnikája

A mindennapi életben használt eszközeink döntő része felhasználja a villamos energiát. A termékek felhasználói számára biztosítani kell az egészségre káros hatások elkerülését. A villamos áram a szervezetre vegyi, hő, mágneses és élettani hatást fejt ki.

A biológiai tanulmányaid alapján gondold végig a szervezetre gyakorolt káros három hatást!

A villamossággal kapcsolatban a biztonságtechnikát három terület mentén tekinthetjük át: a villamos berendezések üzemeltetése, a villamosság létesítése, érintésvédelem.

A villamos berendezések üzemeltetésekor a villamosságtan alapfogalmait a már tanult ismereteink alapján tekintsük át. Így pl.: Határozzuk meg a következő fogalmakat: villamos berendezés, villamos áram, nagy- és kismegfeszítésű berendezés, stb.

A villamosság létesítése során jellemzően a külső hatás és a víz behatolása elleni védelmet kell a gyártmányokon és készülékeken megadni. A gyártmányokon a védettségi fokozat IP-jele és az azt követő két szám adja, pl. IP 64. Az első számjegy a mechanikai behatás, a második számjegy a víz elleni behatást adja meg. Példánkban IP 64 esetén: finom por és fröcskölő víz sem hatolhat a berendezésbe. A tárgyi behatás elleni védelem mellett a munkavállalókat is jellemezni lehet.

Az érintésvédelem azokat a műszaki intézkedéseket jelenti, amelyek az üzemszerűen feszültségmentes, tehát feszültség alatt nem álló, de meghibásodás következtében a földhöz képest veszélyes mértékű feszültség alá kerülő részek érintésekor bekövetkező áramütést akadályozzák meg.

A villamos gyártmányokat érintésvédelmi osztályokba sorolják. Az érintésvédelem védővezetővel vagy védővezető nélkül valósítható meg.

A védővezetős érintésvédelmi módok működéséhez az érintésvédelemmel ellátott villamos szerkezetek testét védővezetővel kell összekötni. Pl.: nullázás, védőföldelés.

A védővezető nélküli érintésvédelmi módok az emberi szervezeten keresztül folyó áramot a veszélytelen érték alá korlátozzák.

Az érintésvédelmet az előírások szerint mindig ellenőrizni kell!

A munkavégzés személyi feltétele

A munkavállaló csak olyan munkára alkalmazható, ha

- annak ellátásához megfelelő élettani adottságokkal rendelkezik,
- foglalkoztatása az egészségét, testi épségét nem befolyásolja,
- foglalkoztatása az utódaira veszélyt nem jelent,
- mások egészségét, testi épségét nem veszélyezteti.

Az egészségügyi megfelelőségről előzetes, időszakos, soron kívüli és záróvizsgálat alapján kell dönten. Pl.: előzetes orvosi vizsgálat: minden foglalkoztatni kívánt személynél a munkavégzés megkezdése előtt, munkakör vagy a munkahely megváltozása előtt, a kéthetes időtartamot meghaladó külföldi munkavégzés esetén a kiutazás előtt minden munkavállalónál, kirendelés esetén az új munkahely foglalkozás-egészségügyi orvosának.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

Figyeld meg munkahelyeden a biztonsági jelzéseket!

Keresd meg a kézi teheremelés kockázatait!

Nézz utána, milyen előírások vannak a villamos berendezések használóira!

Keresd meg az egyes érintésvédelmi osztályokat!

Készíts vázlatot az érintésvédelmi módok megoldására!

Figyeld meg a munkahelyeden szükséges orvosi vizsgálatokat!

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Adja meg a munkavédelem területeinek fogalmát!

2. feladat

Mutassa be a munkahelyeken alkalmazott munkavédelem tárgyi feltételeit!

3. feladat

Ismertesse a munkahelyek biztonsági jelzéseit!

4. feladat

Ismertesse a villamosság biztonságtechnikáját!

5. feladat

Ismertesse az orvosi vizsgálatok szükségességét a munkahelyeken!

MEGOLDÁSOK

1. feladat

A **munkabiztonság** a munkabalesetek megelőzése, a **munka-egészségügy** a kialakuló foglalkozási megbetegedések megelőzésére törekszik.

2. feladat

A munkahelyi üzembe helyezés, munkahelyi világítás, szellőztetés, biztonsági jelzések, villamosság biztonságtechnikája

3. feladat

Alak szerint lehet: kör, háromszög, négyzet és téglalap.

Szín szerint: vörös, sárga, kék, zöld.

4. feladat

A villamossággal kapcsolatban a biztonságtechnikát három terület mentén tekinthetjük át: a villamos berendezések üzemeltetése, a villamosság létesítése, érintésvédelem.

A villamos berendezések üzemeltetésekor a villamosságtan alapfogalmait a már tanult ismereteink alapján tekintsük át. Így pl.: Határozzuk meg a következő fogalmakat: villamos berendezés, villamos áram, nagy- és kisfeszültségű berendezés, stb.

A villamosság létesítése során jellemzően a külső hatás és a víz behatolása elleni védelmet kell a gyártmányokon és készülékeken megadni. A gyártmányokon a védettségi fokozat IP-jele és az azt követő két szám adja, pl. IP 64. Az első számjegy a mechanikai behatás, a második számjegy a víz elleni behatást adja meg. Példánkban IP 64 esetén: finom por és fröcskölő víz sem hatolhat a berendezésbe. A tárgyi behatás elleni védelem mellett a munkavállalókat is jellemezni lehet.

Az érintésvédelem azokat a műszaki intézkedéseket jelenti, amelyek az üzemszerűen feszültségmentes, tehát feszültség alatt nem álló, de meghibásodás következtében a földhöz képest veszélyes mértékű feszültség alá kerülő részek érintésekor bekövetkező áramütést akadályozzák meg.

A villamos gyártmányokat érintésvédelmi osztályokba sorolják. Az érintésvédelem védővezetővel vagy védővezető nélkül valósítható meg.

A védővezető érintésvédelmi módok működéséhez az érintésvédelemmel ellátott villamos szerkezetek testét védővezetővel kell összekötni. Pl.: nullázás, védőföldelés.

A védővezető nélküli érintésvédelmi módok az emberi szervezeten keresztül folyó áramot a veszélytelen érték alá korlátozzák.

5. feladat

Az egészségügyi megfelelőségről előzetes, időszakos, soron kívüli és záróvizsgálat alapján kell dönteni.

BALESET, MUNKABALESET

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

Az 1. sz. ábrán milyen balesetveszélyes helyzetek figyelhetők meg? Rögzítsük azokat a gondolatokat, amelyek felmerültek bennünk a munkavégzés kezdetekor!

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

A munkavégzéskor mindig érheti sérülés a munkavállalót.

A baleset és a munkabaleset fogalma

Balesetről beszélünk, ha az emberi szervezetet a sérült akaratától függetlenül külső hatás éri.

Munkabaleset az a baleset, amely a munkavállalót a szervezett munkavégzés során vagy azzal összefüggésben éri, annak helyétől és időpontjától és a munkavállaló közrehatásának mértékétől függetlenül.

Nem tekinthető munkavégzéssel összefüggésben bekövetkező munkabalesetnek az a baleset, amely a sérültet a lakásáról a munkahelyére, illetve a munkahelyéről a lakására menet közben éri, kivéve, ha a baleset a munkáltató saját vagy bérelt járművével történt.

Súlyos az a munkabaleset, amely a sérült halálát, magzata vagy újszülöttje halálát, önálló életvezetését gátló maradandó károsodását, valamely érzékszerv elvesztését, károsodását okozta, orvosi vélemény szerint életveszélyes sérülést, egészségkárosodást; súlyos csonkulást, beszélőképesség elvesztését vagy feltűnő eltorzulást, bénulást okozott.

Foglalkozási megbetegedés a munkavégzés, a foglalkozás gyakorlása közben bekövetkezett olyan heveny és idült egészségkárosodás, amely a munkavégzéssel, a munkafolyamat során előforduló fizikai, kémiai, biológiai, pszichoszociális és ergonómiai kóroki tényezőkre vezethető vissza.

A munkabalesetet és a foglalkozási megbetegedést be kell jelenteni, ki kell vizsgálni, és nyilvántartásba kell venni.

Munkabalesetek bejelentése

A munkabaleseteket az alábbi nyomtatványon kell bejelenteni:

5 évig irattárban megőrzendő!										Év		Hó		Sorszám									
Munkabaleseti nyilvántartás sorszáma:										2	0												
MUNKABALESETI JEGYZŐKÖNYV																							
[Az 5/1993. (XII. 26.) MüM rendelet 4/a. sz. melléklete alapján]																							
Írógéppel, számítógéppel vagy nyomtatott betűvel töltendő ki!																							
																		1	2				
A MUNKÁLTATÓ neve:																		A létszám-kategória		3			
																		szerinti besorolása:					
Címe:										Irányítószáma:													
Telefon										Szám			-										
Fax													-										
Statisztikai számjele:					Törzsszám:					Szakágazat:					Gazd.			Terület					
4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20							
A SÉRÜLT neve:										Taj-száma:													
(születési neve)																							
										21	22	23		24	25	26		27	28	29			
Születési helye:					Neme; Születési év, hó, nap; Áll. polg.					Lakcíme (lakóhelye):					Irányítószáma:								
					30		31	32	33	34	35	36	37										

A sérült foglalkoztatásának jellege:										38	Munkaköre (FEOR számmal is):										39	40	41	42		
A foglalkoztatási viszony					A munkaidő					mértéke:					A sérülés					súlyossága:						
A		46	47	48	49	50	51	52	53	A baleset helyszíne:																
BALESET																										
A baleset körülményeinek										54	A helyszínt jelölő kistérségi										H	U				
A BALESET ELŐZMÉNYEI ÉS RÉSZLETES LEÍRÁSA:																										
A baleset leírása a második oldalon folytatható!																										

A BALESET ELŐZMÉNYEI ÉS RÉSZLETES LEÍRÁSA (folytatás):

A BALESET HELYSZÍNVÁZLATA:

Méretarányos helyszínrajz a dokumentációhoz külön

A munkavégzés helye:				Munkahelyi környezet*										
0 Nem meghatározott				1 Állandó	55		56	57	58	59	60			
2 Változó munkavégzési hely				MUNKAHely, KÖRNYEZET- ÉS EGÉSZSÉGTudás										
Munkafolyamat:*				61–62										
A sérült konkrét fizikai tevékenysége:*				63–67										
A munkabalesethez kapcsolható														
A balesetet kiváltó esemény:*				75–76										
A sérüléssel összefüggésben lévő				77–79										
A baleseti sérülés (károsodás) külső oka:*				80–81										
Személyi tényező:*				82–83										
										84				
A munkaképzetlenség időtartama: nap														
Baleseti sérülés, mérgezés és külső okok következményei:*										85	86	87	88	
A VÉDŐ- ÉS JELZŐBERENDEZÉSEK, EGYÉNI VÉDŐESZKÖZÖK ALKALMASSÁGA														
1	Alkalmas, rendeltetésszerűen			5	Alkalmatlan, nem			Védőburkolat		89				
2	Alkalmas, nem rendeltetésszerűen használták			6	Alkalmatlan, nem használták			Védőberendezés		90				
3	Alkalmas, nem használták			7	Szükséges, de nem volt			Jelzőberendezés		91				
4	Alkalmatlan, rendeltetésszerűen használták			8	Nem szükséges			Egyéni védőeszközök		92				
MUNKÁLTATÓI INTÉZKEDÉS a hasonló munkabaleset megelőzése érdekében:														
A MUNKAVÉDELMI KÉPVISELŐ RÉSZVÉTELE, ILLETVE VÉLEMÉNYE										94		95		
A munkavédelmi képviselő aláírása														
Nincs mv.képv.														
Az adatszolgáltatás jellege										új (1)	módosítás, kiegészítés (2)	törlés (3)	96	

Egyéb megjegyzések, észrevételek																					
	A BALESETET VIZSGÁLÓ										A MUNKÁLTATÓ képviselőjének										
	Neve (cégneve):										Neve:										
	Címe:																				
	A vizsgáló neve:										Beosztása:										
	Mv. képzettség ig. (törzslap sz., kelte):																				
	Aláírása:										Aláírása:										
Kelt:	20			év			hó			nap	20			év			hó			nap	P.H.

* A *-al jelölt sorokba a baleset leírásán túl – az 5. számú mellékletben meghatározottak alapján – egy-egy szóval a megfelelő fogalmakat be kell írni!

A MUNKABALESET VIZSGÁLATÁVAL ÖSSZEFÜGGŐ (CSATOLT) DOKUMENTÁCIÓK JEGYZÉKE

(Pl. meghallgatási jegyzőkönyvek, fénykép-, videofelvételek, orvosi vizsgálatok, technológiai, kezelési, karbantartási utasítások, oktatás dokumentációi, a munkavédelmi képviselő külön lapon leírt észrevétele)

FELÜGYELŐI ÉSZREVÉTEL, INTÉZKEDÉS

Hatósági intézkedések (közigazgatási, szabálysértési stb.)

1		16	
2		17	
3		18	
4		19	

5		20	
6		21	
7		22	
8		23	
9		24	
10		25	
11		26	
12		27	
13		28	
14		29	
15		30	

A felülvizsgálatot végző felügyelő neve:

2 0 év hó nap

aláírása:

A munkabalesetek nyilvántartása évente kezdődő folyamatos számozással történik. A kivizsgálás során törekedni kell a kiváltó okok részletes feltárására!

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

Figyeld meg munkahelyeden a veszélyforrásokat!

Nézz utána, milyen előírások vannak a villamos berendezések használóira!

Készíts vázlatot a baleseti jegyzőkönyv kitöltéséhez!

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Adja meg a munkabaleset fogalmát!

2. feladat

Mutassa be a munkahelyeken alkalmazott munkabaleseti jegyzőkönyvet!

MEGOLDÁSOK

1. feladat

Munkabaleset az a baleset, amely a munkavállalót a szervezett munkavégzés során vagy azzal összefüggésben éri, annak helyétől és időpontjától és a munkavállaló közrehatásának mértékétől függetlenül.

2. feladat

A bemutatott jegyzőkönyv kitöltése egy példán keresztül.

TŰZVÉDELEM

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

A szakmai gyakorlat során a munkavégzés kezdete előtt a tűzvédelemről esett szó.

Rögzítsük azokat a gondolatokat, amelyek felmerültek bennünk a munkavégzés kezdetekor!

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

1. A tűzvédelem fogalma

A tűz elleni védekezés (a továbbiakban: tűzvédelem) a tűzesetek megelőzése, a tűzoltási feladatok ellátása, a tűzvizsgálat, valamint ezek feltételeinek biztosítása.

A tűz az az égési folyamat, amely veszélyt jelent az életre, a testi épségre vagy az anyagi javakra, illetve azokban károsodást okoz.

A tűz keletkezéséhez éghető anyag, oxigén és az égéshez szükséges hőmérséklet egy időben van jelen.

Aki tüzet észleli, köteles azt haladéktalanul jelezni a tűzoltóságnak a 105-ös vagy a 112-es telefonon. A tűzjelzés hívása díjtalan.

Tűzmelegelőzési feladatok

A tűzvédelmi hatóság engedélyező, tiltó és korlátozó intézkedéseket tehet. Forgalomba hozni, beépíteni, használni és készenlétben tartani csak megfelelőségi igazolással rendelkező gépet, berendezést szabad. Termék tűzvédelmi megfelelősége tekintetében a piacfelügyeleti hatóság jár el. A tűzvizsgálat a tűz keletkezési idejének, helyének és okának felderítésére irányuló tűzvédelmi hatósági tevékenység.

A gépek, berendezések tűzvédelmi osztályokba sorolását a Tűzvédelmi Szabályzat határozza meg. A tűzveszélyes osztályokat A,B,C,D,E betűkkel jelölik.

Keress példát az egyes osztályokra az anyagok és a berendezések esetében.

A tűzoltás módja

A tüzek oltása során az égés alapfeltételeinek egyikét kell megszüntetni. Ennek alapján:

az éghető anyag eltávolításán alapuló mód

az éghető anyag hőmérsékletének csökkentésén alapuló mód

oxigén elvonásán alapuló módról beszélhetünk.

Tűz oltására olyan anyagot használhatunk, amely a tűzfelületen az égést korlátozza. Így például lehet oltóvíz, oltóhab, oltógáz, oltópor. A tűzoltó készülékeken a töltetet fel kell tüntetni.

14. ábra. Tűzoltó készülék 1.

15. ábra. Tűzoltó készülék 2.

16. ábra. Tűzoltó készülék 3.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

Figyeld meg munkahelyeden a veszélyforrásokat!

Nézz utána, milyen előírások vannak a tűzvédelmi berendezések használóira!

Készíts vázlatot az elektromos tüzek oltásához!

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Adja meg a tűzvédelem fogalmát!

Handwriting practice area for the first task, featuring five horizontal lines. A large, light gray watermark reading 'MUNKANYAG' is diagonally across the page.

2. feladat

Milyen tűz megelőzési feladatokat léteznek!

Handwriting practice area for the second task, featuring five horizontal lines. A large, light gray watermark reading 'MUNKANYAG' is diagonally across the page.

3. feladat

Mutassa be a tűzoltás módjait!

Handwriting practice area for the third task, featuring five horizontal lines. A large, light gray watermark reading 'MUNKANYAG' is diagonally across the page.

MEGOLDÁSOK

1. feladat

A tűz elleni védekezés (a továbbiakban: tűzvédelem) a tűzesetek megelőzése, a tűzoltási feladatok ellátása, a tűzvizsgálat, valamint ezek feltételeinek biztosítása.

2. feladat

A tűzvédelmi hatóság engedélyező, tiltó és korlátozó intézkedéseket tehet. Forgalomba hozni, beépíteni, használni és készenlétben tartani csak megfelelőségi igazolással rendelkező gépet, berendezést szabad. Termék tűzvédelmi megfelelősége tekintetében a piacfelügyeleti hatóság jár el. A tűzvizsgálat a tűz keletkezési idejének, helyének és okának felderítésére irányuló tűzvédelmi hatósági tevékenység.

3. feladat

az éghető anyag eltávolításán alapuló mód

az éghető anyag hőmérsékletének csökkentésén alapuló mód

oxigén elvonásán alapuló módról beszélhetünk.

KÖRNYEZETVÉDELEM

ESETFELVETÉS – MUNKAHELYZET

A szakmai gyakorlat helyszínére érkezve gondozott környezetet találtunk. Eldobott szemét, cigaretta elő sem fordult.

Rögzítsük azokat a gondolatokat, amelyek felmerültek bennünk!

SZAKMAI INFORMÁCIÓTARTALOM

A vállalkozások termelő tevékenységének, valamint az emberek fogyasztási szokásainak eredményeképpen terhelődik a környezetünk. Alapvető érdekként jelenik meg mindenki számára, hogy olyan környezetet vagy jobb minőségűt hagyjon maga után, mint amilyet elődjektől kapott.

Környezetnek az embereket körülvevő élő és élettelen tényezők összességét értjük.

Alapfeladatként a környezetszennyező forrásokat kell megszüntetni. A talaj, a víz, a levegő szennyezésének megakadályozására törekszünk. A környezetvédelem aktív módszerével csökkentjük a környezetszennyező anyag kibocsátását, a passzív módszerrel a kibocsátás határértéke nem érheti el a megengedett koncentrációt.

A hulladék olyan feleslegessé vált, különböző mennyiségű és minőségű anyag, amelynek kezeléséről gondoskodni kell.

A hulladékok fajtájuk szerint lehetnek települési, termelési, stb. halmazállapotuk szerint lehetnek szilárd, légnemű, stb. hulladékok.

A hulladékok kezelése az összegyűjtésből, az előkezelésből, a tárolásból, a szállításból, a feldolgozásból és a végleges elhelyezésből áll.

A termelő vállalkozásoknak gondoskodnia kell a környezetet terhelő anyagok, berendezések visszavásárlásáról.

Keressünk környezetünkben (otthoni, iskolai) példákat a hulladékok kezelésére!

Az állam a hulladékgazdálkodás eszközrendszerével tudja a környezet terhelését csökkenteni. A jogi, gazdasági, műszaki szabályozások ebbe az irányba mutatnak. A környezetterhelési díjakból ill. bírságokból befolyó összegeket a területek fejlesztésére lehet fordítani.

TANULÁSIRÁNYÍTÓ

Figyeld meg munkahelyeden a környezeti veszélyforrásokat!

Nézz utána, milyen előírások vannak a villamos berendezésekre!

Készíts vázlatot a hulladékgazdálkodás munkahelyi megvalósításáról!

ÖNELLENŐRZŐ FELADATOK

1. feladat

Adja meg a környezet fogalmát!

2. feladat

Jellemezze a környezetszennyezés elleni védekezést!

3. feladat

Mutassa be a hulladékgazdálkodás folyamatát!

MEGOLDÁSOK

1. feladat

Környezetnek az embereket körülvevő élő és élettelen tényezők összességét értjük.

2. feladat

Alapfeladatként a környezetszennyező forrásokat kell megszüntetni. A talaj, a víz, a levegő szennyezésének megakadályozására törekszünk. A környezetvédelem aktív módszerével csökkentjük a környezetszennyező anyag kibocsátását, a passzív módszerrel a kibocsátás határértéke nem érheti el a megengedett koncentrációt.

3. feladat

A hulladékok kezelése az összegyűjtésből, az előkezelésből, a tárolásból, a szállításból, a feldolgozásból és a végleges elhelyezésből áll.

IRODALOMJEGYZÉK

FELHASZNÁLT IRODALOM

Horváth József: Munka-, tűz- és környezetvédelem, Tankönyvmester Kiadó Budapest. 2009.

1993. évi XCIII. törvény a munkavédelemről,

1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről.

2000. évi XXV. törvény a kémiai biztonságról.

295/2006. (XII.23.) Korm. rendelet az Országos Munkavédelmi és Munkaügyi Főfelügyelőségről.

5/1993. (XII.26.) MüM rendelet a munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény egyes rendelkezéseinek végrehajtásáról

16/2008. (VIII. 30.) NFGM rendelet a gépek biztonsági követelményeiről és megfelelőségének tanúsításáról

14/2004. (IV. 19.) FMM rendelet a munkaeszközök és használatuk biztonsági és egészségügyi követelményeinek minimális szintjéről.

A tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. törvény. (Tűzvédelmi törvény)

A tűzvédelmi hatósági feladatokat ellátó szervezetekről és a tűzvédelmi hatósági tevékenység részletes szabályairól szóló 79/2007. (IV. 24.) Korm. rendelet

Az Országos Tűzvédelmi Szabályzat kiadásáról szóló 9/2008. (II. 22.) ÖTM rendelet.

A tűzesetek vizsgálatára vonatkozó szabályokról szóló 12/2007. (IV. 25.) ÖTM rendelet.

A(z) 1180-06 modul 010-es szakmai tankönyvi tartalomeleme
felhasználható az alábbi szakképesítésekhez:

A szakképesítés OKJ azonosító száma:	A szakképesítés megnevezése
55 481 01 0000 00 00	Általános rendszergazda
55 481 02 0000 00 00	Informatikai statisztikus és gazdasági tervező
55 481 03 0000 00 00	Telekommunikációs asszisztens
55 481 04 0000 00 00	Web-programozó
55 810 01 0010 55 01	Energetikai mérnökasszisztens
55 810 01 0010 55 02	Építettkörnyezetmérnök-asszisztens
55 810 01 0010 55 03	Faipari terméktervező
55 810 01 0010 55 04	Faipari termelésszervező
55 810 01 0010 55 05	Gépipari mérnökasszisztens
55 810 01 0010 55 06	Hálózati informatikus
55 810 01 0010 55 07	Kohómérnök asszisztens
55 810 01 0010 55 08	Könnyűipari mérnökasszisztens
55 810 01 0010 55 09	Mechatronikai mérnökasszisztens
55 810 01 0010 55 10	Műszaki informatikai mérnökasszisztens
55 810 01 0010 55 11	Vegyész mérnökasszisztens
55 810 01 0010 55 12	Vegyipari gépészmérnök-asszisztens
55 810 01 0010 55 13	Villamosmérnök-asszisztens

A szakmai tankönyvi tartalomelem feldolgozásához ajánlott óraszám:

15 óra

MUNKANYAG

A kiadvány az Új Magyarország Fejlesztési Terv
TÁMOP 2.2.1 08/1–2008–0002 „A képzés minőségének és tartalmának
fejlesztése” keretében készült.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap
társfinanszírozásával valósul meg.

Kiadja a Nemzeti Szakképzési és Felnőttképzési Intézet
1085 Budapest, Baross u. 52.

Telefon: (1) 210–1065, Fax: (1) 210–1063

Felelős kiadó:
Nagy László főigazgató